

9^e jaargang, # 1

10 mei 2011

Agrometeorologische Berichten **Situatie op 30 april 2011**

Samenvatting

Indien we dehevige sneeuwval in december buiten beschouwing laten, kan de winter van 2010 als normaal beschouwd worden. Vanaf maart is er uitzonderlijk veel zonneschijn, zodat de vegetatie een snelle groei kent. De abnormaal hoge zonneschijn werd verdergezet in april, met ook periodes van hoge temperaturen hetgeen bevorderlijk was voor de groei en de ontwikkeling van de gewassen. Eind april heeft de gewasgroei op vele plaatsen een voorsprong van één tot twee weken. Dit werd vastgesteld aan de hand van analyses van satellietbeelden, het agrometeorologisch model en veldobservaties. De zwakke regens in maart-april kunnen mogelijk de start van de groei van de lentegewassen bemoeilijken. Voor opbrengstvoorspelling is het momenteel nog te vroeg.

Doelstelling en methodiek

Deze berichten geven een overzicht van de weersgesteldheid in de voorbije periode en - vanaf juni - een oogstraming voor de voornaamste landbouwgewassen op regionaal en nationaal vlak. Naast de normale trend afgeleid uit de officieel gerapporteerde opbrengsten van de voorbije 15 jaren, worden voor elke combinatie (teelt/gebied) drie indicatoren berekend op basis van de weersgegevens, de simulaties van het B-CGMS gewasgroeimodel en de satellietbeelden van SPOT-VEGETATION (tiendaagse composieten met een spatiale resolutie van 1 km). Daarbij wordt enkel de informatie benut die momenteel al beschikbaar is (januari-heden). Met de data van de voorbije jaren wordt het regressieverband opgespoord tussen de finale oogstopbrengst (Y) en de indicatoren (Xi). De gevonden relaties worden dan, per landbouwregio en teelt, toegepast op de indicatoren van het huidige jaar, ter schatting van de oogstopbrengst. De nationale cijfers zijn afgeleid uit de regionale ramingen met de arealen als wegingsfactor. Meer informatie en voorgaande Agrometeorologische Berichten zijn te vinden op <http://b-cgms.cra.wallonie.be/>.

Bronnen

Alle weersgegevens zijn afkomstig van het Koninklijk Meteorologisch Instituut van België (<http://www.meteo.be>). De regionale opbrengsten en arealen van de voorbije jaren worden geleverd door het Nationaal Instituut voor de Statistiek (<http://www.statbel.fgov.be>). De satellietbeelden worden ter beschikking gesteld door het Joint Research Centre (JRC) van de Europese Commissie (<http://mars.jrc.ec.europa.eu/mars/About-us/The-MARS-Unit>). Verder geraadpleegde documenten zijn afkomstig van de volgende organisaties: Landbouwleven (<http://www.landbouwleven.be>), Koninklijk Belgisch Instituut tot Verbetering van de Biet (<http://www.kbivb.be>), FIWAP asbl (www.fiwap.be), Centre pilote Maïs asbl (<http://www.centre-pilote-mais.be>) en CADCO-Gembloux (<http://www.cadcoasbl.be>).

Contacten

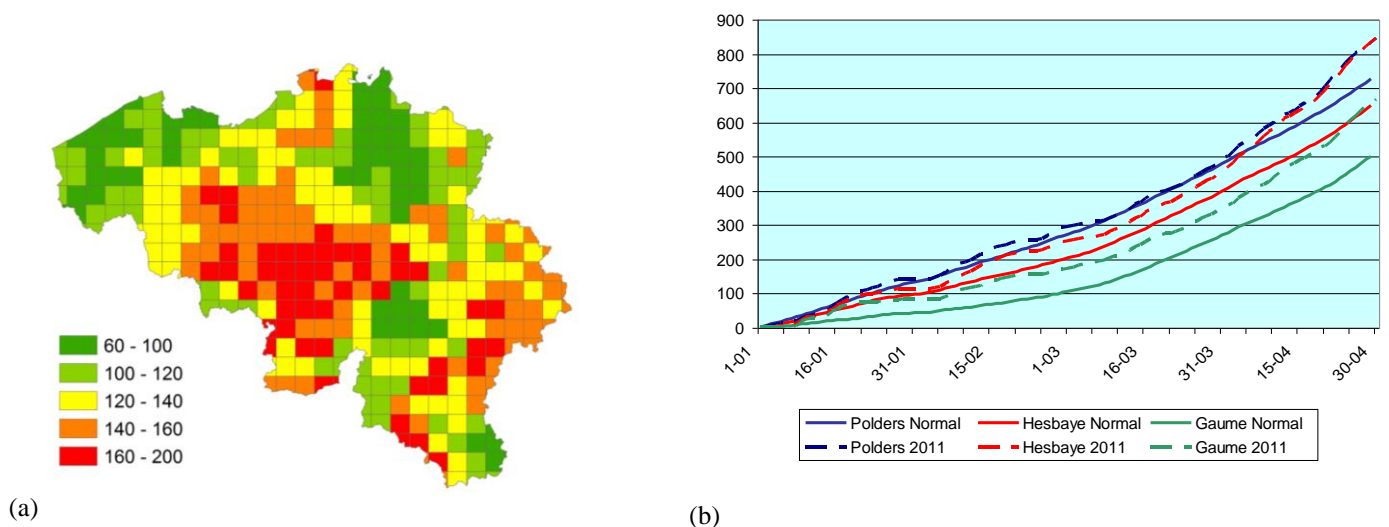
Université de Liège, Dpt. des Sciences et Gestion de l'Environnement (Ulg, Liège)	Bernard Tychon Bakary Djaby Antoine Denis	bernard.tychon@ulg.ac.be b.djaby@ulg.ac.be Antoine.Denis@ulg.ac.be
Centre Wallon de Recherches Agronomiques (CRA-W, Gembloux)	Robert Oger Catherine Marlier	oger@cra.wallonie.be c.marlier@cra.wallonie.be
Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO, Mol)	Isabelle Piccard Herman Eerens Antoine Royer	isabelle.piccard@vito.be herman.eerens@vito.be antoine.royer@vito.be

Datum van de volgende berichten: *Begin juli*

De weersgesteldheid

De winter van 2010 (december 2010 – februari 2011) was normaal inzake temperatuur en neerslag, de maand december buiten beschouwing gelaten. Deze maand was veel kouder en kende veel meer sneeuwval dan normaal (23 sneeuwdagen in Ukkel). Vanaf maart werd het ganse land geconfronteerd met neerslagtekorten. « De regionale gemiddelden van de maandelijkse neerslag liggen allemaal onder de normale waarden. Ze verschillen ongeveer 20% van de normale waarde in de regio Gileppe et Warche tot 47% in de Kempen. De verschillen zijn overal zeer abnormaal, behalve in het land van Herve en de regio Gileppe et Warche waar ze heel uitzonderlijk zijn, en in de Kempen waar ze abnormaal zijn. (IRM, 2011)». Het aantal uren zonneshijns was ook uitzonderlijk hoger dan normaal met bijna 204 uren zonneshijns vergeleken met een gemiddelde waarde van 114 in Ukkel. De maand april zet deze voorjaartrend verder met veel zonneshijns vergezeld van temperaturen die veel hoger zijn dan normaal (14.1°C in plaats van 9.8°C in Ukkel). De hoeveelheid neerslag was op verschillende plaatsen uitzonderlijk laag. De totale neerslag tussen 6 en 30 april was nergens hoger dan 33 mm, op sommige plaatsen viel zelfs maar 7 mm neerslag, resulterend in een gemiddelde van 15 mm in deze periode voor gans België. De wintergewassen die reeds goed geworteld waren hebben van de omstandigheden geprofiteerd voor hun groei. De lentegewassen kenden een moeilijke start door de droogte begin april. Deze gewassen zullen daardoor een eerder heterogeen groeipatroon vertonen. De neerslag eind april was zeer welkom voor de gewassen, maar niet elke regio kon hiervan profiteren.

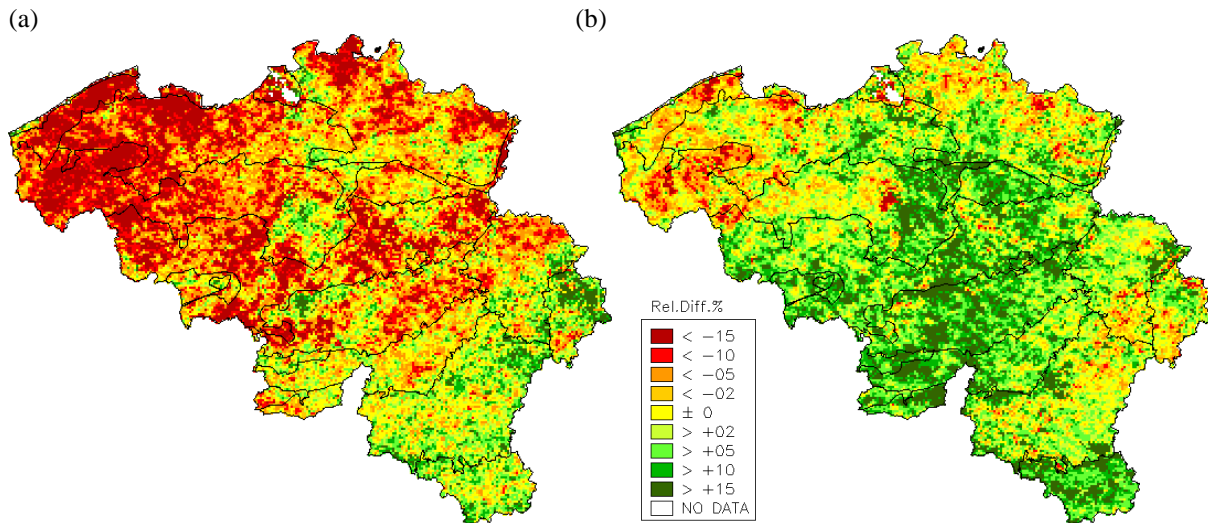
Figuur 1 toont een ruimtelijke (a) en temporele (b) weergave van het verschil tussen de cumulatieve temperaturen (°C dag) van 2011 (januari tot april) ten opzichte van de referentieperiode (1988-2008). Eind april bedraagt de temperatuursvoorsprong gemiddeld 130 graaddagen. Deze voorsprong is het kleinst in het Noorden van België, meer specifiek in de Polders en de Kempen. In de regio Condroz en Famenne is de voorsprong ook kleiner dan in andere regio's. Het gecumuleerde temperatuursverschil is het grootst in het centrum van het land en het uiterste oosten. Dit stemt overeen met een voorsprong in vegetatiegroei van een week tot 15 dagen, hetgeen wordt bevestigd uit de waarnemingen van proefpercelen.

Figuur 1 : (a) Verschil van de temperatuursom (graaddagen) van 1 januari tot en met 30 april 2011 ten opzichte van de referentie (1988-2008). (b) Verloop van de temperatuursom (graaddagen op basis 0°C) in 2011 voor drie verschillende regio's van het land.

Observaties vanuit de ruimte

De vegetatie-index afgeleid uit aardobservatie toont aan dat de vegetatie een late start kende tussen januari en maart 2011 voor de meeste regio's van België. De vegetatie heeft zijn achterstand grotendeels goedge maakt tijdens de maand april. De vegetatieomstandigheden zijn gunstiger dan het 10-jarig gemiddelde (1999 – 2009) in het centrum van het land en de Jura. Het temporele profiel van de verschillende landbouwgebieden bevestigt dit snelle herstel van de vegetatie.

Figuur 2: Relatief verschil (%) van de vegetatie-index ten opzichte van het lange termijn gemiddelde berekend tussen 1999 en 2009 voor de periode (a) januari-maart 2011 en (b) april 2011

Overzicht der gewassen: huidige toestand en oogstraming

Wintertarwe en -gerst: Men constateert een heterogeniteit tussen de tarwe gezaaid in oktober en deze gezaaid omstreeks 10 november, hetgeen in zeer natte omstandigheden gebeurde. De tarwe van november heeft ondiepe wortels en ondervindt meer waterstress door de huidige droogte. De regens eind april zullen waarschijnlijk de vergeling die men opgemerkt heeft op percelen met droogtegevoelige variëteiten uitvlakken. De tarwe van oktober bevindt zich momenteel in het "2de knoop" stadium. De gerst bevindt zich op sommige plaatsen reeds in het vroege baardstadium, met het laatste blad uitgestrekt, hetgeen vroeg is voor het seizoen (L. Couvreur, CRAW).

De droge weersomstandigheden en de oostenwind van de maand april hebben de ontwikkeling van ziekten beperkt.

Suikerbieten, cichorei, vlas : De lentegewassen zijn 14 dagen vroeger dan gewoonlijk gezaaid. Deze aanplantingen werden in gunstige omstandigheden uitgevoerd waardoor de bodemstructuur heel goed was. Vlas en cichorei, die meer droogtegevoelig zijn, hebben meer te lijden onder de droogte tijdens april. De groeiomstandigheden van de gezaaide cichorei zijn zeer moeilijk, voornamelijk in de droge gebieden, omdat er sinds het zaaien geen neerslag viel (IRBAB).

Maïs : De zaaiperiode van maïs is voldoende verspreid dit jaar. Maïs is dit jaar met 10-15 dagen voorsprong gezaaid en maïsvoeder met een voorsprong van 5-10 dagen. In de Ardennen zijn er nog verschillende percelen niet bezaaid, aangezien er nog risico op vorst was. De Maïs die eerst gezaaid werd, zit momenteel in het 2-3 bladstadium (CIPF). De neerslagsituatie van begin mei zal bepalen of er problemen zullen optreden met de opkomst van de laat gezaaide maïs.

Aardappelen : De plantingperiode van de aardappelen is 10-15 dagen eerder begonnen. 95% van de aanplantingen werden uitgevoerd voor 25 april (FIWAP). De beplantingen zijn onder goede condities gerealiseerd. De regens zijn van harte welkom voor de onkruidbestrijding.